

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การประกอบธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคลในประเทศไทยได้กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องนำส่งงบการเงินที่มีผู้สอบบัญชีภาษีอากร หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลปะพร ศรีจันทเพชร, 2545) ธุรกิจจึงมีหน้าที่ในการจัดทำงบการเงิน โดยจะต้องทำการบันทึกบัญชีสำหรับรายการค้าต่าง ๆ นำมาสรุปผลเป็นงบการเงินเพื่อนำส่งผู้สอบบัญชีภาษีอากร หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรอง ในอดีตการบันทึกบัญชีและการประมวลผลงบการเงินจะจัดทำในสมุดบัญชีโดยใช้พนักงานบัญชี การประมวลผลทำได้ล่าช้าและพบข้อผิดพลาดจากการคำนวณ (สุภาพร เชิงเอี่ยม, 2545) และเมื่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีพัฒนาขึ้น ได้มีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีอย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาโปรแกรมทางบัญชีทั้งที่เป็นระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์แบบดอส (Dos) และระบบปฏิบัติการแบบวินโดวส์ (Windows) เช่น โปรแกรม EasyAcc Express Crystal Formula BC Account และ CD Organizer เป็นต้น ธุรกิจในประเทศไทยได้มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมาใช้มากขึ้น ด้วยความสามารถในการบันทึกข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลที่สามารถทำได้ถูกต้อง รวดเร็ว ราคาของโปรแกรมทางบัญชีไม่สูง (จิระ จริงจรีต, 2547)

เมื่อธุรกิจใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมากขึ้น ทำให้ผู้สอบบัญชีต้องนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการสอบบัญชีมาใช้ เนื่องจากการสอบบัญชีเป็นการรวบรวมและประเมินหลักฐานเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงิน ในการประมวลผลด้วยมือหลักฐานในการสอบบัญชีได้มาจากการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ และการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ซึ่งทั้งสองส่วนเป็นหลักฐานในการสอบบัญชี แต่ในการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์หลักฐานที่เป็นเอกสารให้ตรวจสอบมีอย่างจำกัด ข้อมูลถูกเก็บบนสื่อเก็บข้อมูล เช่น แผ่นดิสก์เก็ต ฮาร์ดดิสก์ หรือ เทปแม่เหล็ก ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการดึงข้อมูลมาทำการตรวจสอบ และใช้ทดสอบประสิทธิภาพการควบคุมภายในของระบบที่ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (ประจิด หาวีตร, 2545)

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการสอบบัญชีมีความสำคัญและมีบทบาทช่วยในการเรียกดูข้อมูลและเก็บรวบรวมหลักฐานในการสอบบัญชี นอกจากนี้ยังช่วยในการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในของระบบประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ทดสอบรายการบัญชีได้มากขึ้น เช่น การสุ่มตัวอย่างข้อมูล การวิเคราะห์เปรียบเทียบการคำนวณทางสถิติ และการทดสอบอื่น ๆ เพื่อค้นหารายการที่ผิดปกติผู้สอบบัญชีสามารถใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบ (ประจิด หาวีตร, 2545) เช่น โปรแกรม IDEA (Interactive Data Extraction and Analysis)

และโปรแกรม ACL (Audit Command Language) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป (General Audit Software : GAS) โปรแกรม CAPS Package สำหรับสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการตรวจสอบเฉพาะเรื่อง เป็นต้น นอกจากนี้โปรแกรมดังกล่าวแล้วผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ทำงานในสำนักงาน เช่น โปรแกรม Microsoft Access Microsoft Excel Microsoft Word และโปรแกรมอรรถประโยชน์ทั่วไป เช่น โปรแกรมตรวจสอบไวรัส โปรแกรมกู้คืนข้อมูลที่เสียหาย เพื่อช่วยงานสอบบัญชีได้เช่นกัน

เนื่องจากโปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปที่ใช้ในการตรวจสอบบัญชีในปัจจุบันเช่น IDEA (Interactive Data Extraction and Analysis) และ ACL (Audit Command Language) เป็นโปรแกรมที่มีราคาสูง ผู้ใช้งานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้คำสั่งในการประมวลผล จึงจะทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้ศึกษาสนใจนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในสำนักงานคือโปรแกรม Microsoft Access ซึ่งมีความยืดหยุ่นสูง ใช้งานง่าย มีความสามารถในการเขียนคำสั่งในการประมวลผลในเชิงซับซ้อน มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเพื่อช่วยในการสอบบัญชีและออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบโปรแกรมทางการบัญชี โดยไม่ต้องเสียเวลาในการศึกษาโครงสร้างของฐานข้อมูลและเขียนคำสั่งในการประมวลผลข้อมูลที่จะทำการตรวจสอบใหม่ทุกครั้ง เป็นแนวทางในการออกแบบโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชีสำหรับโปรแกรมทางการบัญชีอื่น ๆ ได้ โดยผู้ศึกษาเลือกที่จะพัฒนาโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชีสำหรับโปรแกรม BC Account Version 2 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ฐานข้อมูล Access มีโครงสร้างของฐานข้อมูล คู่มือการใช้งานในตัวโปรแกรม ช่วยให้สามารถศึกษารายละเอียดการใช้งานโปรแกรมได้ง่าย จากข้อมูลลูกค้าอ้างอิง <http://www.bcaccount.com/ref.aspx> ซึ่งเป็น Website ของโปรแกรม BC Account ณ วันที่ 26 ตุลาคม 2550 พบว่ายังมีธุรกิจที่ยังคงใช้โปรแกรม BC Account Version 2 อยู่จนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการพัฒนาไปจนถึง BC Account Version 5.5 ในปัจจุบันแล้วก็ตาม นอกจากนี้โปรแกรม BC Account Version 2 มีระบบประมวลผลระหว่างระบบงาน 2 วิธี คือ วิธีประมวลผลข้อมูลแบบกลุ่ม (Batch Processing) ได้แก่ การเชื่อมโยงระหว่างระบบงานย่อยมายังระบบบัญชีแยกประเภท (GL) เช่น การโอนข้อมูลจากระบบลูกหนี้ ระบบเจ้าหนี้ มายังระบบบัญชีแยกประเภท (GL) และวิธีประมวลผลข้อมูลแบบทันที (Real-Time Processing) ได้แก่ การเชื่อมโยงระหว่างระบบงานย่อยด้วยกันเช่น เมื่อบันทึกซื้อสินค้าเชื่อที่ระบบสั่งซื้อ ข้อมูลการซื้อสินค้าเชื่อจะถูกบันทึกไปยังระบบเจ้าหนี้ ระบบสินค้าและระบบภาษีทันที ซึ่งแตกต่างจากโปรแกรม BC Accounting Version 5.5 (รุ่นปัจจุบัน) มีการประมวลแบบทันที (Real-Time Processing)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกทำการศึกษาโปรแกรม BC Account Version 2 มาทำการศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ทำให้ผู้ศึกษามีโอกาสได้ศึกษาวิธีการตรวจสอบโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่ใช้การประมวลผลข้อมูลทั้งแบบกลุ่ม (Batch Processing) และ แบบทันที (Real-Time Processing) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาระบบโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ ได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี สำหรับโปรแกรม

BC Account Version 2

2. เพื่อศึกษาเทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบัญชี ด้วยโปรแกรม

Microsoft Access

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมที่ช่วยในการตรวจสอบบัญชีโปรแกรม BC Account Version 2
2. ทำให้ทราบเทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชี

1.4 นิยามศัพท์

การพัฒนาโปรแกรม คือ การออกแบบและสร้างระบบหรือชุดคำสั่งที่ใช้ควบคุมการปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามโครงสร้างหรือเงื่อนไขที่ต้องการ

โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี (บุญเกียรติ เตชะวรานนท์, 2548) หมายถึง เครื่องมือการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้รวดเร็วขึ้น ผลการตรวจสอบมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และยังสามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการตรวจสอบที่มีความน่าเชื่อถือ

โปรแกรม Microsoft Access (นิภาภรณ์ คำเจริญ, 2545) คือ โปรแกรมสำเร็จรูปหนึ่งในชุดของโปรแกรม Microsoft Office ซึ่งทำงานบนระบบปฏิบัติการ Windows เป็นโปรแกรมที่ทำงานด้านการจัดการฐานข้อมูล

โปรแกรม BC Account Version 2 คือ โปรแกรมบัญชีของบริษัท บ้านเชียงซอฟต์แวร์ จำกัด ประกอบด้วย 9 ระบบงานย่อยได้ ได้แก่ ระบบบัญชีแยกประเภท ระบบสินค้าคงคลัง ระบบซื้อ ระบบเจ้าหนี้ ระบบขาย ระบบลูกหนี้ ระบบเงินสด/ธนาคาร และระบบทรัพย์สิน ทำงานได้บนระบบปฏิบัติการ Windows สามารถใช้ได้กับฐานข้อมูลของโปรแกรม Microsoft Access และฐานข้อมูลระดับ Servers เช่น SQL Server Informix Sybase Oracle และ DB2

All rights reserved